

Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 31 Ιανουαρίου 2020

Βρυξέλλες, 24 Ιανουαρίου 2020

Το Ηνωμένο Βασίλειο πρόκειται να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 31 Ιανουαρίου 2020 τα μεσάνυχτα (ώρα Βρυξελλών). Δεν θα αποτελεί πλέον κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΕ εκφράζει μεν την απογοήτευση της, αλλά σέβεται την εν λόγω απόφαση.

Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο διεξήγαγαν εντατικές διαπραγματεύσεις για να συμφωνήσουν σχετικά με τους όρους της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου και να δημιουργήσουν ασφάλεια δικαίου, μόλις το δίκαιο της ΕΕ παύσει να ισχύει για το Ηνωμένο Βασίλειο. Καθ' όλη τη διάρκεια των εν λόγω διαπραγματεύσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διασφάλισε μια διαδικασία χωρίς αποκλεισμούς και με τακτικές διαβουλεύσεις των 27 κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και με διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια. Συμπληρωματικές παρατηρήσεις συμβουλευτικών οργάνων της ΕΕ και ενδιαφερόμενων μερών βοήθησαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συγκεντρώσει στοιχεία κατά τη διαδικασία. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, διασφαλίστηκε πρωτοφανής διαφάνεια, καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τα έγγραφα των διαπραγματεύσεων και κάθε άλλο σχετικό έγγραφο στον ιστότοπό της.

Καρπός των διαπραγματεύσεων είναι η συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας. Η συμφωνία υπογράφηκε επισήμως σήμερα από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κ. Σαρλ Μισέλ, και την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Ο πρωθυπουργός κ. Μπόρις Τζόνσον θα υπογράψει τη συμφωνία σήμερα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Πρόκειται για ένα από τα τελευταία στάδια της διαδικασίας κύρωσης της συμφωνίας αποχώρησης, η οποία θα ολοκληρωθεί από το Συμβούλιο στις 30 Ιανουαρίου, μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 29 Ιανουαρίου.

Τι θα συμβεί την 1η Φεβρουαρίου 2020;

Όταν το Ηνωμένο Βασίλειο αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 31 Ιανουαρίου 2020, μετά την πλήρη κύρωση της συμφωνίας αποχώρησης, θα αρχίσει η μεταβατική περίοδος. Αυτή η χρονικά περιορισμένη περίοδος συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της συμφωνίας αποχώρησης και θα διαρκέσει τουλάχιστον έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Μέχρι τότε, θα διατηρηθεί η υφιστάμενη κατάσταση για τους πολίτες, τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις, τους επενδυτές, τους σπουδαστές και τους ερευνητές τόσο στην ΕΕ όσο και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα εκπροσωπείται πλέον στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, αλλά το δίκαιο της ΕΕ θα εξακολουθεί να ισχύει στο Ηνωμένο Βασίλειο έως τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο θα χρησιμοποιήσουν τους μήνες αυτούς για να συμφωνήσουν για μια νέα και δίκαιη εταιρική σχέση για το μέλλον, με βάση την πολιτική διακήρυξη που συμφωνήθηκε μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου τον Οκτώβριο του 2019.

Η Επιτροπή θα εκδώσει ολοκληρωμένο σχέδιο οδηγιών διαπραγμάτευσης στις 3 Φεβρουαρίου. Στη συνέχεια, θα εναπόκειται στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων να εγκρίνει την εν λόγω εντολή. Τότε θα μπορούν να ξεκινήσουν οι επίσημες διαπραγματεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η δομή των διαπραγματεύσεων θα αποτελέσει αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ποιος θα ηγηθεί των διαπραγματεύσεων από την πλευρά της ΕΕ;

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής της 22ας Οκτωβρίου 2019, η ειδική ομάδα για τις σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο (UKTF) είναι επιφορτισμένη με την προετοιμασία και τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων για τη μελλοντική σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο. Ο κ. Μισέλ Μπαρνιέ είναι επικεφαλής της ειδικής ομάδας.

Η UKTF θα συντονίζει τις εργασίες της Επιτροπής ως προς όλα τα στρατηγικά, επιχειρησιακά, νομικά και δημοσιονομικά ζητήματα που άπτονται των σχέσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η UKTF θα διατηρήσει επίσης τον συντονιστικό της ρόλο με άλλα θεσμικά όργανα, συγκεκριμένα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, υπό την άμεση εποπτεία της Πρόεδρου της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής, κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

Τι είναι η μεταβατική περίοδος;

Η μεταβατική περίοδος είναι χρονικά περιορισμένη περίοδος, η οποία ξεκινά την 1η Φεβρουαρίου 2020. Οι ακριβείς όροι της μεταβατικής περιόδου καθορίζονται στο τέταρτο μέρος της συμφωνίας αποχώρησης. Επί του παρόντος, η μεταβατική περίοδος προβλέπεται να λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Μπορεί να παραταθεί μία μόνο φορά κατά ένα έως δύο έτη το πολύ. Η απόφαση αυτή πρέπει να ληφθεί από κοινού από την ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο πριν από την 1η Ιουλίου 2020.

Ποιο θα είναι το καθεστώς του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τη μεταβατική περίοδο;

Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα είναι πλέον κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας από την 1η Φεβρουαρίου 2020. Ως τρίτη χώρα, δεν θα συμμετέχει πλέον στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Ειδικότερα:

- Δεν θα συμμετέχει πλέον στα θεσμικά όργανα της ΕΕ (όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο) ούτε σε οργανισμούς, υπηρεσίες ή άλλους φορείς της ΕΕ.

Ωστόσο, όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα εξακολουθούν να διαθέτουν τις εξουσίες που τους παρέχονται από το δίκαιο της ΕΕ σε σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που κατοικούν ή είναι εγκατεστημένα στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθ' όλη τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα εξακολουθεί να έχει δικαιοδοσία επί του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Αυτό ισχύει επίσης για την ερμηνεία και την εφαρμογή της συμφωνίας αποχώρησης.

Η μεταβατική περίοδος παρέχει στο Ηνωμένο Βασίλειο χρόνο για να διαπραγματευτεί τη μελλοντική του σχέση με την ΕΕ.

Τέλος, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, το Ηνωμένο Βασίλειο θα μπορεί να συνάψει διεθνείς συμφωνίες με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, ακόμη και σε τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω συμφωνίες δεν θα εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

Ποιες θα είναι οι υποχρεώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τη μεταβατική περίοδο;

Το σύνολο του δικαίου της ΕΕ σε όλους τους τομείς πολιτικής θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού, με εξαίρεση τις διατάξεις των Συνθηκών και των πράξεων οι οποίες δεν ήταν δεσμευτικές για το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού πριν από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης. Το ίδιο ισχύει και για τις πράξεις που τροποποιούν τις εν λόγω πράξεις.

Ειδικότερα, το Ηνωμένο Βασίλειο:

- θα εξακολουθήσει να συμμετέχει στην **τελωνιακή ένωση της ΕΕ και στην ενιαία αγορά**, και με τις τέσσερις ελευθερίες, και με εφαρμογή όλων των πολιτικών της ΕΕ·
- θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει την ενωσιακή **πολιτική για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις**: [1] Το Ηνωμένο Βασίλειο μπορεί να επιλέξει να ασκήσει το δικαίωμα συμμετοχής/εξαίρεσης όσον αφορά μέτρα που τροποποιούν, αντικαθιστούν ή θεμελιώνονται στις ενωσιακές πράξεις από τις οποίες δεσμευόταν όσο ήταν μέλος της ΕΕ·
- θα υπόκειται στους μηχανισμούς επιβολής της ΕΕ, όπως στις διαδικασίες επί παραβάσει·
- θα πρέπει να τηρεί **όλες τις διεθνείς συμφωνίες** που έχει υπογράψει η ΕΕ και δεν θα είναι σε θέση να εφαρμόσει νέες συμφωνίες σε τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ, εκτός εάν το επιτρέπει η ΕΕ.

Τι θα συμβεί με την εξωτερική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου;

Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ (ΚΕΠΠΑ) θα εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Για παράδειγμα, το Ηνωμένο Βασίλειο θα εξακολουθήσει να έχει δυνατότητα συμμετοχής σε αποστολές και επιχειρήσεις ΚΕΠΠΑ. Τα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού. Όποτε υπάρχει ανάγκη συντονισμού, θα ζητείται η γνώμη του Ηνωμένου Βασιλείου, κατά περίπτωση.

Τι θα συμβεί με την αλιεία κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου;

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα δεσμεύεται από την Κοινή Αλιευτική Πολιτική της ΕΕ και από τους όρους των σχετικών διεθνών συμφωνιών.

Μπορεί το Ηνωμένο Βασίλειο να συνάψει νέες διεθνείς συμφωνίες με άλλες τρίτες χώρες κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου;

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα μπορεί να λάβει μέτρα για την προετοιμασία και τη θέσπιση δικών του νέων

διεθνών ρυθμίσεων, μεταξύ άλλων σε τομείς που εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ. Τέτοιες συμφωνίες μπορούν να τεθούν σε ισχύ ή να αρχίσουν να εφαρμόζονται κατά τη μεταβατική περίοδο μόνο εφόσον αυτό επιτραπεί ρητά από την ΕΕ.

Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα της μεταβατικής περιόδου; Μπορεί να παραταθεί;

Η μεταβατική περίοδος αρχίζει την 1η Φεβρουαρίου 2020 και θα λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 2020, εκτός εάν ληφθεί απόφαση για την παράτασή της με κοινή συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου πριν από την 1η Ιουλίου 2020. Τέτοια παράταση μπορεί να αποφασιστεί μόνο μία φορά, για περίοδο 1 ή 2 ετών.

Τι είναι η συμφωνία αποχώρησης;

Η συμφωνία αποχώρησης καθορίζει τους όρους της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Διασφαλίζει ότι η αποχώρηση αυτή θα πραγματοποιηθεί με ευταξία και προσφέρει ασφάλεια δικαίου για το διάστημα που θα ακολουθήσει την παύση της ισχύος των Συνθηκών και της ενωσιακής νομοθεσίας στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η συμφωνία αποχώρησης περιλαμβάνει τα εξής:

- **Κοινές διατάξεις**, με τις οποίες θεσπίζονται συνήθεις ρήτρες που απαιτούνται για την ορθή κατανόηση και λειτουργία της συμφωνίας αποχώρησης.
- **Τα δικαιώματα των πολιτών**, με ρυθμίσεις με τις οποίες προστατεύονται οι επιλογές ζωής άνω των 3 εκατομμυρίων πολιτών της ΕΕ στο Ηνωμένο Βασίλειο και άνω του 1 εκατομμυρίου υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου στις χώρες της ΕΕ, κατοχυρώνεται το δικαίωμά τους να παραμείνουν και διασφαλίζεται η δυνατότητά τους να συνεχίσουν να προσφέρουν στις κοινότητες στις οποίες ζουν.
- **Τα ζητήματα διαχωρισμού**, τα οποία ρυθμίζονται κατά τρόπο που διασφαλίζει την ομαλή εκκαθάριση των υφιστάμενων διευθετήσεων και θέτει τους όρους για μια εύτακτη αποχώρηση (για παράδειγμα, με ρυθμίσεις που θα επιτρέπουν τη συνέχιση της πορείας των εμπορευμάτων που θα έχουν διατεθεί στην αγορά πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου έως τον προορισμό τους, ρυθμίσεις για την προστασία των υφιστάμενων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των γεωγραφικών ενδείξεων, ρυθμίσεις για την εκκαθάριση των εν εξελίξει υποθέσεων αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και άλλες διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες, ρυθμίσεις σχετικά με τη χρήση των δεδομένων και των πληροφοριών που θα έχουν ανταλλαγεί πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, ρυθμίσεις ζητημάτων που σχετίζονται με την Ευρατόμ και ρυθμίσεις άλλων ζητημάτων).
- Μια **μεταβατική περίοδο**, κατά τη διάρκεια της οποίας η ΕΕ θα αντιμετωπίζει το Ηνωμένο Βασίλειο ως κράτος μέλος, με εξαίρεση τη συμμετοχή του στα θεσμικά όργανα και τις δομές διακυβέρνησης της ΕΕ. Η μεταβατική περίοδος θα βοηθήσει, ιδίως, τις δημόσιες διοικήσεις, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες να προσαρμοστούν στην αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου.
- Τον **δημοσιονομικό διακανονισμό**, με τον οποίο διασφαλίζεται ότι η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο θα εκπληρώσουν όλες τις οικονομικές υποχρεώσεις που ανέλαβαν ενόσω το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν μέλος της Ένωσης.
- Τη γενική **διαχειριστική δομή** της συμφωνίας αποχώρησης, η οποία διασφαλίζει την αποτελεσματική διαχείριση, εφαρμογή και επιβολή της συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων μηχανισμών επίλυσης διαφορών.
- Μια νομικά λειτουργική λύση που αποτρέπει τη δημιουργία σκληρών συνόρων στη νήσο της **Ιρλανδίας**, προστατεύει την οικονομία ολόκληρης της νήσου και τη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής (Μπέλφαστ) σε όλες τις διαστάσεις της και διασφαλίζει την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς της ΕΕ.
- Ένα πρωτόκολλο σχετικά με τις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων στην **Κύπρο**, με το οποίο προστατεύονται τα συμφέροντα των Κυπρίων που ζουν και εργάζονται στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων για το διάστημα μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση.
- Ένα πρωτόκολλο σχετικά με το **Γιβραλτάρ**, το οποίο προβλέπει, σε σχέση με το Γιβραλτάρ, στενή συνεργασία μεταξύ της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου για την εφαρμογή των διατάξεων της συμφωνίας αποχώρησης σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών, και αφορά τη διοικητική συνεργασία μεταξύ των εκατέρωθεν αρμόδιων αρχών σε διάφορους τομείς πολιτικής.

I. Τι περιλαμβάνεται στις κοινές διατάξεις της συμφωνίας αποχώρησης;

Η ενότητα αυτή θεσπίζει τις ρήτρες που είναι αναγκαίες για να διασφαλίζεται η ορθή κατανόηση, λειτουργία και ερμηνεία της συμφωνίας αποχώρησης. Παρέχει τη βάση για την ορθή εφαρμογή της συμφωνίας. Από την αρχή των διαπραγματεύσεων, η ΕΕ απέδωσε μεγάλη σημασία στο ότι οι διατάξεις της συμφωνίας αποχώρησης πρέπει σαφώς να παράγουν τα ίδια έννομα αποτελέσματα στο Ηνωμένο Βασίλειο μ' αυτά που θα παράγουν στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της.

Η συμφωνία περιλαμβάνει ρητά την απαίτηση αυτή, γεγονός που σημαίνει ότι αμφότερα τα μέρη θα πρέπει να διασφαλίζουν στις αντίστοιχες έννομες τάξεις τους την υπεροχή και το άμεσο αποτέλεσμα, καθώς και ερμηνεία συνεπή προς τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) η οποία θα έχει εκδοθεί έως τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Το άμεσο αποτέλεσμα αναφέρεται ρητά με αναφορά σε όλες τις διατάξεις της συμφωνίας αποχώρησης που πληρούν τις προϋποθέσεις για άμεσο αποτέλεσμα βάσει του δικαίου της Ένωσης. Αυτό σημαίνει κατά βάση ότι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικαλούνται ευθέως τη συμφωνία αποχώρησης ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Επιπλέον, για τους σκοπούς της ερμηνείας της συμφωνίας, είναι υποχρεωτική η χρησιμοποίηση των μεθόδων και των γενικών ερμηνευτικών αρχών που εφαρμόζονται εντός της ΕΕ. Αυτό καταλαμβάνει, για παράδειγμα, την υποχρέωση ερμηνείας των εννοιών και των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης που αναφέρονται στη συμφωνία αποχώρησης κατά τρόπο που συνάδει με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Περαιτέρω, τα δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου υποχρεούνται να τηρούν την αρχή της συνεπούς ερμηνείας με τη νομολογία του ΔΕΕ που θα έχει εκδοθεί έως τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τη νομολογία του ΔΕΕ που θα εκδοθεί μετά την εν λόγω ημερομηνία.

Η συμφωνία ειδικά επιβάλλει στο Ηνωμένο Βασίλειο την υποχρέωση να εξασφαλίζει τη συμμόρφωση με τα ανωτέρω μέσω του πρωτογενούς εθνικού δικαίου, εξουσιοδοτώντας ειδικά τις δικαστικές και διοικητικές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου να μην εφαρμόζουν διατάξεις του εθνικού δικαίου που δεν συνάδουν ή δεν είναι συμβατές με τη συμφωνία.

Επίσης, η εν λόγω ενότητα διευκρινίζει ότι οι παραπομπές στο δίκαιο της Ένωσης που περιέχονται στη συμφωνία αποχώρησης νοούνται ως παραπομπές στο εν λόγω δίκαιο όπως θα έχει ενδεχομένως τροποποιηθεί έως την τελευταία ημέρα της μεταβατικής περιόδου. Οι εξαιρέσεις που προβλέπονται είναι λίγες και αφορούν, ιδίως, ορισμένες ειδικές διατάξεις για τον δημοσιονομικό διακανονισμό, ώστε να μην επιβληθούν πρόσθετες υποχρεώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και τη μεταβατική περίοδο, κατά τη διάρκεια της οποίας το δίκαιο της Ένωσης θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται δυναμικά στο Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού. Εξάλλου, οι εν λόγω παραπομπές θα νοούνται ως συμπεριλαμβανουσες και τις πράξεις με τις οποίες συμπληρώνονται ή εφαρμόζονται οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης στις οποίες γίνεται παραπομπή.

Τέλος, η συμφωνία προβλέπει ότι, κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, το Ηνωμένο Βασίλειο θα αποσυνδεθεί από όλες τις βάσεις δεδομένων και τα δίκτυα της ΕΕ, εκτός αν ρητά προβλέπεται διαφορετικά.

II. Τι συμφωνήθηκε για τα δικαιώματα των πολιτών;

Το δικαίωμα κάθε πολίτη της ΕΕ και των μελών της οικογένειάς του να ζουν, να εργάζονται ή να σπουδάζουν σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της ΕΕ αποτελεί ένα από τα θεμέλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πληθώρα πολιτών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν πραγματοποιήσει τις επιλογές ζωής τους με βάση τα δικαιώματα που σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία βάσει του δικαίου της Ένωσης. Η προστασία των επιλογών ζωής αυτών των πολιτών και των μελών της οικογένειάς τους αποτέλεσε την πρώτη προτεραιότητα από την αρχή των διαπραγματεύσεων.

Η συμφωνία αποχώρησης κατοχυρώνει το δικαίωμα παραμονής και συνέχισης της τρέχουσας ζωής τους για περισσότερους από 3 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ στο Ηνωμένο Βασίλειο και περισσότερους από 1 εκατομμύριο πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου στις χώρες της ΕΕ.

Ποιος προστατεύεται από τη συμφωνία αποχώρησης;

Η συμφωνία αποχώρησης προστατεύει τους πολίτες της ΕΕ που θα διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και τους υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου που θα διαμένουν σε ένα από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, υπό τον όρο ότι η εν λόγω διαμονή τους θα συνάδει με την ενωσιακή νομοθεσία για την ελεύθερη κυκλοφορία.

Επιπλέον, η συμφωνία αποχώρησης προστατεύει τα μέλη της οικογένειας στα οποία το ενωσιακό δίκαιο απονέμει δικαιώματα (νυν σύζυγοι και καταχωρισμένοι σύντροφοι, γονείς, παππούδες και γιαγιάδες, παιδιά, εγγόνια και πρόσωπα σε υφιστάμενη σταθερή σχέση) και τα οποία δεν ζουν ακόμη στο ίδιο κράτος υποδοχής με τον πολίτη της Ένωσης ή τον υπήκοο του Ηνωμένου Βασιλείου, με σκοπό την επανένωση μαζί του στο μέλλον.

Τα παιδιά θα προστατεύονται από τη συμφωνία αποχώρησης, ανεξαρτήτως του αν γεννήθηκαν πριν ή μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου και του αν γεννήθηκαν εντός ή εκτός του κράτους υποδοχής στο οποίο διαμένει ο πολίτης της ΕΕ ή ο υπήκοος του Ηνωμένου Βασιλείου. Η μόνη προβλεπόμενη εξαίρεση αφορά παιδιά γεννημένα μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, και για τα οποία, σύμφωνα με το εφαρμοστέο οικογενειακό δίκαιο, την αποκλειστική επιμέλεια έχει γονέας που δεν καλύπτεται από τη συμφωνία αποχώρησης.

Όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, η συμφωνία αποχώρησης προστατεύει όλους τους πολίτες της ΕΕ οι οποίοι, κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, θα βρίσκονται σε κατάσταση που αφορά τόσο το Ηνωμένο Βασίλειο όσο και ένα κράτος μέλος κάθε φορά. Προστατεύονται επίσης τα μέλη της οικογένειάς τους και οι κληρονόμοι τους.

Ποια δικαιώματα προστατεύονται;

Η συμφωνία αποχώρησης παρέχει τη δυνατότητα τόσο στους πολίτες της ΕΕ όσο και στους υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους, να εξακολουθήσουν να ασκούν τα δικαιώματά τους που απορρέουν από το δικαίωμα της Ένωσης στο έδαφος του άλλου μέρους, για το υπόλοιπο της ζωής τους, υπό τον όρο ότι τα δικαιώματα αυτά βασίζονται σε επιλογές ζωής που έγιναν πριν από το τέλος της μεταβατικής περιόδου.

Οι πολίτες της Ένωσης και οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους, μπορούν να εξακολουθήσουν να ζουν, να εργάζονται ή να σπουδάζουν στο κράτος υποδοχής όπως το πράττουν σήμερα, υπό τις ίδιες ουσιαστικές προϋποθέσεις με τις προβλεπόμενες από το δικαίωμα της Ένωσης, και να απολαύουν πλήρως της εφαρμογής της απαγόρευσης κάθε διάκρισης λόγω ιθαγένειας και του δικαιώματος ίσης μεταχείρισης σε σύγκριση με τους υπηκόους του κράτους υποδοχής. Οι μόνοι περιορισμοί που τίθενται είναι οι απορρέοντες από το δικαίωμα της Ένωσης και οι προβλεπόμενοι από τη συμφωνία. Η συμφωνία αποχώρησης δεν εμποδίζει το Ηνωμένο Βασίλειο ή τα κράτη μέλη να αποφασίσουν να παρέχουν ευρύτερα δικαιώματα.

Δικαιώματα διαμονής

Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις διαμονής είναι και θα παραμείνουν οι ίδιες με εκείνες που προβλέπονται από την ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία για την ελεύθερη κυκλοφορία. Στην περίπτωση που το κράτος υποδοχής επιλέξει σύστημα υποχρεωτικής εγγραφής, οι αποφάσεις για τη χορήγηση του νέου καθεστώτος διαμονής βάσει της συμφωνίας αποχώρησης θα λαμβάνονται με αντικειμενικά κριτήρια (δηλαδή, χωρίς να υπάρχει περιθώριο διακριτικής ευχέρειας) και στη βάση των ίδιων ακριβώς όρων με τους καθοριζόμενους στην οδηγία για την ελεύθερη κυκλοφορία (οδηγία 2004/38/EK): Τα άρθρα 6 και 7 απονέμουν δικαίωμα διαμονής για διάστημα έως πέντε ετών σε όσους εργάζονται ή διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς πόρους και ασφαλιστική κάλυψη ασθενείας, ενώ τα άρθρα 16 έως 18 απονέμουν δικαίωμα μόνιμης διαμονής σε όσους έχουν διαμείνει νομίμως για διάστημα πέντε ετών.

Κατ' ουσίαν, οι πολίτες της ΕΕ και οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές, εφόσον: είναι μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι· ή διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς πόρους και ασφαλιστική κάλυψη ασθενείας· ή είναι μέλη οικογένειας άλλου προσώπου το οποίο πληροί αυτές τις προϋποθέσεις· ή έχουν ήδη αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής και, ως εκ τούτου, δεν υπόκεινται πλέον σε προϋποθέσεις.

Η συμφωνία αποχώρησης δεν απαιτεί φυσική παρουσία στο κράτος υποδοχής στο τέλος της μεταβατικής περιόδου — προσωρινές απουσίες που δεν επηρεάζουν το δικαίωμα διαμονής και απουσίες μεγαλύτερης διάρκειας που δεν επηρεάζουν το δικαίωμα μόνιμης διαμονής είναι αποδεκτές.

Τα πρόσωπα που προστατεύονται από τη συμφωνία αποχώρησης και τα οποία δεν έχουν ακόμη κατοχυρώσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής —αν δεν έχουν ζηήσει στο κράτος υποδοχής για διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών— θα προστατεύονται πλήρως από τη συμφωνία αποχώρησης και θα μπορούν να συνεχίσουν να διαμένουν στο κράτος υποδοχής και να αποκτήσουν δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο κράτος υποδοχής ακόμη και μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι πολίτες της ΕΕ και οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου που θα φθάσουν στο κράτος υποδοχής κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου θα απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα και θα υπέχουν τις ίδιες υποχρεώσεις βάσει της συμφωνίας αποχώρησης με εκείνους που είχαν φθάσει στο κράτος υποδοχής πριν από τις 30 Μαρτίου 2019. Τα δικαιώματά τους θα υπόκεινται επίσης στους ίδιους περιορισμούς και στα ίδια όρια. Τα οικεία πρόσωπα θα παύσουν να προστατεύονται από τη συμφωνία αποχώρησης αν απουσιάσουν από το κράτος υποδοχής τους για διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών.

Δικαιώματα μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων, και αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων

Τα πρόσωπα που καλύπτονται από τη συμφωνία αποχώρησης θα έχουν το δικαίωμα να εργάζονται ως μισθωτοί ή να ασκούν οικονομική δραστηριότητα ως μη μισθωτοί εργαζόμενοι. Επιπλέον, θα διατηρήσουν όλα τα δικαιώματα που διαθέτουν ως εργαζόμενοι βάσει του δικαίου της Ένωσης. Για παράδειγμα, θα διατηρήσουν το δικαίωμα να μην υφίστανται διακρίσεις λόγω ιθαγένειας όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας και απασχόλησης· το δικαίωμα να αναλαμβάνουν και να ασκούν δραστηριότητα σύμφωνα με τους κανόνες που εφαρμόζονται στους υπηκόους του κράτους υποδοχής, το δικαίωμα να λαμβάνουν βοήθεια για την εξεύρεση εργασίας υπό τους ίδιους όρους μ' αυτούς που ισχύουν για τους υπηκόους του κράτους υποδοχής, το δικαίωμα σε ίση μεταχείριση ως προς τους όρους απασχόλησης και εργασίας, το δικαίωμα σε κοινωνικά και φορολογικά πλεονεκτήματα, τα συλλογικά δικαιώματά τους και το δικαίωμα να παρέχεται στα παιδιά τους πρόσβαση

στην εκπαίδευση.

Η συμφωνία αποχώρησης θα προστατεύει επίσης τα δικαιώματα των μεθοριακών μισθωτών ή μη μισθωτών εργαζομένων στις χώρες όπου εργάζονται.

Επιπροσθέτως, τα πρόσωπα που καλύπτονται από τη συμφωνία αποχώρησης και που θα έχουν επιτύχει την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων τους στο κράτος (κράτος μέλος της ΕΕ ή το Ηνωμένο Βασίλειο) όπου εκείνη τη στιγμή θα διαμένουν ή, στην περίπτωση των μεθοριακών εργαζομένων, θα εργάζονται θα μπορούν να εξακολουθήσουν να στηρίζονται στην απόφαση αναγνώρισης που εκδόθηκε στο κράτος αυτό προς τον σκοπό της άσκησης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με τη χρήση των εν λόγω επαγγελματικών προσόντων. Όσον αφορά τα πρόσωπα που θα έχουν ήδη υποβάλει αίτηση για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων τους πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η εν λόγω αίτηση θα διεκπεραιωθεί από το οικείο κράτος σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες που εφαρμόζονταν κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης.

Κοινωνική ασφάλιση

Η συμφωνία αποχώρησης περιλαμβάνει κανόνες για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης σε σχέση με τους δικαιούχους του τμήματος της συμφωνίας αποχώρησης που αφορά τους πολίτες, καθώς και σε σχέση με άλλα πρόσωπα τα οποία κατά το τέλος της μεταβατικής περιόδου θα βρίσκονται σε κατάσταση που, από άποψης συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης, θα αφορά τόσο το Ηνωμένο Βασίλειο όσο και ένα κράτος μέλος.

Τα πρόσωπα αυτά θα διατηρήσουν το δικαίωμά τους σε υγειονομική περίθαλψη, σύνταξη και λοιπές παροχές κοινωνικής ασφάλισης, και αν δικαιούνται παροχή σε χρήμα από ένα κράτος, θα δικαιούνται να εξακολουθήσουν να τη λαμβάνουν ακόμη και αν ζουν σε άλλο κράτος.

Οι διατάξεις περί συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης της συμφωνίας αποχώρησης θα διέπουν τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ και των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου σε διασυνοριακές κοινωνικοασφαλιστικές υποθέσεις στις οποίες θα εμπλέκονται το Ηνωμένο Βασίλειο και (τουλάχιστον) ένα κράτος μέλος κατά το τέλος της μεταβατικής περιόδου.

Οι διατάξεις αυτές μπορούν να επεκταθούν για να καλύψουν «τριγωνικές» κοινωνικοασφαλιστικές υποθέσεις στις οποίες θα εμπλέκονται ένα κράτος μέλος (ή περισσότερα κράτη μέλη), το Ηνωμένο Βασίλειο και ένα κράτος της ΕΖΕΣ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία). Με τον τρόπο αυτόν θα καταστεί δυνατή η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ, των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και των πολιτών κρατών της ΕΖΕΣ που θα εμπλέκονται σε τέτοιους είδους τριγωνικές υποθέσεις.

Για να μπορεί αυτό να λειτουργήσει, χρειάζεται η εφαρμογή τριών διαφορετικών συμφωνιών: ενός άρθρου της συμφωνίας αποχώρησης με το οποίο θα προστατεύονται οι πολίτες των κρατών της ΕΖΕΣ, διατάξεων που θα προστατεύουν τους πολίτες της ΕΕ και θα περιλαμβάνονται σε αντίστοιχες συμφωνίες μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και των κρατών της ΕΖΕΣ, και διατάξεων που θα προστατεύουν τους υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου και θα περιλαμβάνονται σε αντίστοιχες συμφωνίες μεταξύ της ΕΕ και των κρατών της ΕΖΕΣ.

Μόνο αν συναφθούν και τεθούν σε εφαρμογή οι δύο τελευταίες ανωτέρω συμφωνίες, θα τεθεί σε εφαρμογή και το άρθρο της συμφωνίας αποχώρησης που προστατεύει τους πολίτες των κρατών της ΕΖΕΣ. Η απόφαση θέσης σε εφαρμογή του άρθρου αυτού θα ληφθεί από τη μικτή επιτροπή που συστάθηκε με τη συμφωνία αποχώρησης.

Εφαρμοστές διαδικασίες

Η συμφωνία αποχώρησης αφήνει στο κράτος υποδοχής την επιλογή αν θα απαιτεί ή όχι την υποβολή αίτησης ως προϋπόθεση για την απόλαυση των δικαιωμάτων που απονέμει η συμφωνία αποχώρησης. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει ήδη εκφράσει την πρόθεση να εφαρμόσει σύστημα υποχρεωτικής εγγραφής για τα πρόσωπα που απολαμβάνουν τα δικαιώματα που απονέμει η συμφωνία αποχώρησης. Στα πρόσωπα που πληρούν τους σχετικούς όρους θα χορηγείται έγγραφο διαμονής (το οποίο μπορεί να είναι σε ψηφιακή μορφή).

Ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ επίσης έχουν δηλώσει ότι θα εφαρμόσουν σύστημα υποχρεωτικής εγγραφής (το λεγόμενο «συστατικό σύστημα»). Ωστόσο, σε άλλα κράτη μέλη, οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου που θα πληρούν τους όρους της συμφωνίας θα απολαμβάνουν αυτομάτως τα δικαιώματα που απονέμει η συμφωνία αποχώρησης (το λεγόμενο «δηλωτικό σύστημα»). Στην τελευταία περίπτωση, οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου θα δικαιούνται να ζητήσουν από το κράτος υποδοχής να τους χορηγήσει έγγραφο που να πιστοποιεί ότι απολαμβάνουν δικαιώματα στο πλαίσιο της συμφωνίας αποχώρησης.

Η ΕΕ απέδωσε ιδιαίτερη σημασία στην ύπαρξη ομαλών και απλών διοικητικών διαδικασιών για να ασκούν οι πολίτες που καλύπτονται από τη συμφωνία τα δικαιώματά τους. Μπορεί να ζητείται μόνο ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο και αναλογικό για να διαπιστωθεί αν πληρούνται τα κριτήρια νόμιμης διαμονής και

θα αποφεύγεται κάθε περιττή διοικητική επιβάρυνση. Οι εν λόγω απαιτήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις περιπτώσεις που το κράτος υποδοχής επιλέξει σύστημα υποχρεωτικής εγγραφής. Το κόστος των σχετικών αιτήσεων δεν πρέπει να υπερβαίνει αυτό που επιβάλλεται στους ημεδαπούς για την έκδοση παρόμοιων εγγράφων. Όσοι είναι ήδη κάτοχοι εγγράφου μόνιμης διαμονής θα μπορούν να το αντικαταστήσουν ατελώς με το «ειδικό καθεστώς».

Οι διοικητικές διαδικασίες για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων για το «ειδικό καθεστώς» τις οποίες θα θεσπίσουν το Ηνωμένο Βασίλειο ή κράτη μέλη βάσει της συμφωνίας αποχώρησης επίσης πρέπει να πληρούν τις προαναφερθείσες απαιτήσεις. Σφάλματα, ακούσιες παραλείψεις ή απώλεια της προθεσμίας υποβολής της αίτησης πρέπει να τυγχάνουν αναλογικής αντιμετώπισης. Ο γενικός στόχος είναι να διασφαλιστεί μια διαδικασία όσο το δυνατόν πιο σαφής, απλή και μη γραφειοκρατική για τους ενδιαφερόμενους πολίτες.

Εφαρμογή και παρακολούθηση του τμήματος της συμφωνίας αποχώρησης που αφορά τα δικαιώματα των πολιτών

Το κείμενο της συμφωνίας αποχώρησης σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών είναι ιδιαίτερα αναλυτικό, ώστε να μπορούν να το επικαλούνται ευθέως οι πολίτες της ΕΕ ενώπιον των βρετανικών δικαστηρίων και οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών. Οποιοσδήποτε διατάξεις εθνικού δικαίου που δεν συνάδουν με τις διατάξεις της συμφωνίας αποχώρησης θα πρέπει να μην εφαρμόζονται.

Τα δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου θα έχουν τη δυνατότητα να ζητούν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων σχετικά με την ερμηνεία του τμήματος της συμφωνίας αποχώρησης που αφορά τα δικαιώματα των πολιτών για περίοδο οκτώ ετών από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Για τα ερωτήματα που θα αφορούν αιτήσεις για το καθεστώς του εγκατεστημένου προσώπου στο Ηνωμένο Βασίλειο, η εν λόγω οκταετής περίοδος άρχισε να τρέχει στις 30 Μαρτίου 2019.

Η θέση σε ισχύ και η εφαρμογή των δικαιωμάτων των πολιτών στην Ένωση θα παρακολουθείται από την Επιτροπή, η οποία θα ενεργεί σύμφωνα με τις Συνθήκες της Ένωσης. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο ρόλος αυτός θα αναληφθεί από ανεξάρτητη εθνική αρχή. Στην εν λόγω αρχή θα ανατεθούν εξουσίες ισοδύναμες με εκείνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να παραλαμβάνει και να διερευνά καταγγελίες πολιτών της Ένωσης και μελών των οικογενειών τους, να διεξάγει έρευνες με δική της πρωτοβουλία, και να προσφεύγει ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου κατά εικαζόμενων παραβάσεων, από τις διοικητικές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχουν βάσει του τμήματος της συμφωνίας αποχώρησης που αφορά τα δικαιώματα των πολιτών.

Η αρχή και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αλληλοενημερώνονται ετησίως, μέσω της μικτής επιτροπής που συστάθηκε με τη συμφωνία αποχώρησης, για τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή και την επιβολή των δικαιωμάτων των πολιτών που προβλέπονται από τη συμφωνία. Στην εν λόγω ενημέρωση θα περιλαμβάνονται, ιδίως, πληροφορίες για τον αριθμό και τη φύση των καταγγελιών που θα έχουν διεκπεραιωθεί και τα τυχόν νομικά μέτρα που θα έχουν ληφθεί σε συνέχεια των εν λόγω καταγγελιών.

III. Τι συμφωνήθηκε για τα ζητήματα διαχωρισμού;

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (άρθρο 50), η συμφωνία αποχώρησης επιδιώκει, όπου απαιτείται, να διασφαλίσει ότι η αποχώρηση θα γίνει με εύτακτο τρόπο και καθορίζει τις λεπτομερείς διατάξεις που είναι απαραίτητες για την εκκαθάριση των εν εξελίξει διαδικασιών και διευθετήσεων σε σειρά τομέων πολιτικής.

Εμπορεύματα που θα έχουν διατεθεί στην αγορά

Η συμφωνία αποχώρησης προβλέπει ότι τα εμπορεύματα που θα έχουν διατεθεί νομίμως στην αγορά της ΕΕ ή του Ηνωμένου Βασιλείου πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου θα μπορούν να εξακολουθήσουν να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός και μεταξύ των δύο αυτών αγορών, έως ότου φτάσουν στον τελικό χρήστη τους, χωρίς να υπάρχει ανάγκη τροποποίησης ή αλλαγής της επισήμανσης των προϊόντων.

Αυτό σημαίνει ότι τα εμπορεύματα που θα βρίσκονται ακόμη στην αλυσίδα διανομής κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου θα μπορούν να φτάσουν στους τελικούς χρήστες τους στην ΕΕ ή στο Ηνωμένο Βασίλειο χωρίς να χρειάζεται να προσαρμοστούν σε οποιοδήποτε περαιτέρω προδιαγραφές προϊόντος. Τα εν λόγω εμπορεύματα θα μπορούν επίσης να τεθούν σε λειτουργία (αν αυτό προβλέπεται από τις εφαρμοστέες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης) και θα υπόκεινται σε συνεχιζόμενη εποπτεία από τις αρχές εποπτείας της αγοράς των κρατών μελών και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Κατ' εξαίρεση, η κυκλοφορία ζώντων ζώων και ζωικών προϊόντων μεταξύ της αγοράς της Ένωσης και της αγοράς του Ηνωμένου Βασιλείου θα υπόκειται, από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και εφεξής, στους εφαρμοστέους κανόνες των μερών σχετικά με τις εισαγωγές και τους υγειονομικούς ελέγχους στα σύνορα, ανεξάρτητα από το αν έχουν διατεθεί στην αγορά πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Αυτό είναι απαραίτητο λόγω των υψηλών υγειονομικών κινδύνων που ενέχουν τα προϊόντα αυτά και της

ανάγκης να υποβάλλονται τα εν λόγω προϊόντα, καθώς και τα ζώντα ζώα, σε αποτελεσματικούς κτηνιατρικούς ελέγχους όταν εισέρχονται στην αγορά της Ένωσης ή στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ελαχιστοποίηση των διαταράξεων στις αλυσίδες διανομής κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου

Η συμφωνία αποχώρησης διασφαλίζει ότι τα εμπορεύματα που θα έχουν ήδη διατεθεί στην αγορά θα μπορούν να εξακολουθήσουν να είναι διαθέσιμα στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου και στην ενιαία αγορά της ΕΕ μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Αυτό ισχύει για όλα τα εμπορεύματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, και ενδεικτικά: για τα γεωργικά προϊόντα, τα καταναλωτικά προϊόντα (όπως τα παιχνίδια, τα υφάσματα, τα καλλυντικά), τα προϊόντα υγείας (φάρμακα, ιατρικές συσκευές), τα βιομηχανικά προϊόντα, όπως τα μηχανοκίνητα οχήματα, τον εξοπλισμό πλοίων, τα μηχανήματα, τους ανελκυστήρες, τον ηλεκτρολογικό εξοπλισμό, τα δομικά υλικά και τα χημικά προϊόντα.

Ωστόσο, τα ζώντα ζώα και τα ζωικά προϊόντα, όπως τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης, θα πρέπει, από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και εφεξής, να πληρούν τους όρους της ΕΕ ή του Ηνωμένου Βασιλείου για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες.

Εν εξελίξει διακινήσεις εμπορευμάτων από τελωνειακή άποψη

Για τους σκοπούς των τελωνειακών δασμών, του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, η συμφωνία αποχώρησης διασφαλίζει ότι οι διακινήσεις εμπορευμάτων που θα ξεκινήσουν πριν από την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την τελωνειακή ένωση της ΕΕ θα μπορούν να ολοκληρωθούν βάσει των κανόνων της Ένωσης που ίσχυαν κατά την έναρξη της διακίνησης. Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, οι ενωσιακοί κανόνες θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται στις διασυνοριακές συναλλαγές που είχαν ξεκινήσει πριν από τη μεταβατική περίοδο όσον αφορά τα σχετιζόμενα με τον ΦΠΑ δικαιώματα και υποχρεώσεις των υποκειμένων στον φόρο, όπως τις υποχρεώσεις αναφοράς στοιχείων, τις πληρωμές και τις επιστροφές ΦΠΑ. Η ίδια προσέγγιση εφαρμόζεται ως προς τις εν εξελίξει υποθέσεις διοικητικής συνεργασίας, οι οποίες, μαζί με τις διαδικασίες ανταλλαγής πληροφοριών που ξεκίνησαν πριν από την αποχώρηση, θα πρέπει να ολοκληρωθούν βάσει των εφαρμοστέων ενωσιακών κανόνων.

Προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας

Βάσει της συμφωνίας αποχώρησης, η προστασία που παρέχεται στα υφιστάμενα ενωσιακά δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ενιαίου χαρακτήρα (εμπορικά σήματα, δικαιώματα επί καταχωρισμένων σχεδίων ή υποδειγμάτων, δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών κ.λπ.) στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου θα διατηρηθεί. Όλα τα εν λόγω προστατευόμενα δικαιώματα θα πρέπει να προστατεύονται από το Ηνωμένο Βασίλειο ως εθνικά δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Η μετατροπή του ενωσιακού δικαιώματος σε βρετανικό δικαίωμα για τους σκοπούς της προστασίας του εντός του Ηνωμένου Βασιλείου θα είναι αυτόματη, χωρίς καμία επανεξέταση και δωρεάν. Με τον τρόπο αυτόν, θα διασφαλιστεί ο σεβασμός των υφιστάμενων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στο Ηνωμένο Βασίλειο και θα παρασχεθεί η απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου για τους χρήστες και τους δικαιούχους των εν λόγω δικαιωμάτων.

Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν επίσης ότι το σύνολο των υφιστάμενων εγκεκριμένων από την ΕΕ γεωγραφικών ενδείξεων (ΓΕ) θα προστατεύεται νομικά από τη συμφωνία αποχώρησης, εκτός αν και έως ότου συναφθεί, στο πλαίσιο των μελλοντικών σχέσεων, νέα συμφωνία για το εν λόγω σύνολο γεωγραφικών ενδείξεων. Οι εν λόγω γεωγραφικές ενδείξεις αποτελούν υφιστάμενα σήμερα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην ΕΕ.

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα εγγυάται για το υφιστάμενο σύνολο γεωγραφικών ενδείξεων επίπεδο προστασίας τουλάχιστον ίσο με εκείνο που ισχύει σήμερα εντός της ΕΕ. Η προστασία αυτή θα επιβάλλεται μέσω της εθνικής νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου.

Εγκεκριμένες από την ΕΕ γεωγραφικές ενδείξεις που φέρουν ονομασίες βρετανικής προέλευσης (π.χ. Welsh Lamb) δεν επηρεάζονται εντός της ΕΕ και, επομένως, εξακολουθούν να προστατεύονται στην ΕΕ.

Περισσότερες από 3 000 γεωγραφικές ενδείξεις εξακολουθούν να προστατεύονται στο Ηνωμένο Βασίλειο

Περισσότερες από 3 000 γεωγραφικές ενδείξεις, όπως το ζαμπόν Πάρμας, η σαμπάνια, η βαυαρική μπίρα, η φέτα, το κρασί Tokaj, το γλύκισμα Pastel de Tentugal, το ξίδι Vinagre de Jerez, προστατεύονται σήμερα σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ ως δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ειδικής φύσης για το σύνολο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου. Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα έχει ως συνέπεια την απώλεια των εν λόγω δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Η συμφωνία σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις περιλαμβάνει τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης, τις προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις, τα εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα και τις παραδοσιακές ενδείξεις των οίνων. Η συμφωνία αυτή θα

ωφελήσει και τις γεωγραφικές ενδείξεις που φέρουν ονομασία προέλευσης του Ηνωμένου Βασιλείου (π.χ. Welsh lamb): οι τελευταίες θα προστατεύονται επίσης βάσει της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου στο Ηνωμένο Βασίλειο και θα εξακολουθήσουν να προστατεύονται βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ στην ΕΕ.

Οι γεωγραφικές ενδείξεις έχουν σημαντική αξία για τις τοπικές κοινότητες, τόσο από οικονομική όσο και από πολιτιστική άποψη. Κάθε ένδειξη που προστατεύεται στην ΕΕ αντιστοιχεί σε κάποιο γεωργικό προϊόν, τρόφιμο ή ποτό με βαθιές τοπικές ρίζες, του οποίου η προστασία βάσει του δικαίου της Ένωσης έχει δημιουργήσει σημαντική αξία για τους παραγωγούς του και την τοπική κοινότητα. Η ποιότητα, η φήμη και τα χαρακτηριστικά των προϊόντων αποδίδονται στην γεωγραφική τους καταγωγή. Η προστασία τους συμβάλλει στη διατήρηση της γνησιότητας των προϊόντων αυτών, στηρίζει την αγροτική ανάπτυξη και προάγει τις ευκαιρίες απασχόλησης στην παραγωγή, την επεξεργασία και σε άλλες συναφείς υπηρεσίες.

Εν εξελίξει αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις

Η συμφωνία αποχώρησης προβλέπει κανόνες για την εκκαθάριση των εν εξελίξει αστυνομικών και δικαστικών διαδικασιών σε ποινικές υποθέσεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο. Κάθε τέτοια διαδικασία θα πρέπει πάντως να ολοκληρωθεί σύμφωνα με τους ίδιους κανόνες της ΕΕ.

Παραδείγματα: πώς θα λειτουργήσει η αστυνομική και δικαστική συνεργασία στην πράξη;

Εγκληματίας ο οποίος συνελήφθη από το Ηνωμένο Βασίλειο με βάση ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης πρέπει να παραδοθεί στο κράτος μέλος που τον καταζητούσε, πάντα σύμφωνα με τους κανόνες για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

Ομοίως, κοινή ομάδα έρευνας που έχει συσταθεί από το Ηνωμένο Βασίλειο και άλλα κράτη μέλη βάσει των κανόνων της ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει τις έρευνές της.

Σε περίπτωση που αρχή κράτους μέλους της ΕΕ λάβει αίτηση του Ηνωμένου Βασιλείου για τη δήμευση προϊόντων εγκλήματος πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, αυτή θα πρέπει να εκτελεστεί σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες της ΕΕ.

Εν εξελίξει δικαστική συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις

Η συμφωνία αποχώρησης προβλέπει ότι το δίκαιο της ΕΕ για τη διεθνή δικαιοδοσία σε διασυνοριακές αστικές διαφορές θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται σε νομικές διαδικασίες που κινήθηκαν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και ότι η σχετική νομοθεσία της ΕΕ για την αναγνώριση και την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται όσον αφορά τις δικαστικές αποφάσεις που θα εκδοθούν στις διαδικασίες αυτές.

Πώς θα αντιμετωπιστούν οι εν εξελίξει δικαστικές διαδικασίες μεταξύ εταιρειών μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου;

Για παράδειγμα, κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ενδέχεται να εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου δίκη μεταξύ μιας ολλανδικής εταιρείας και μιας εταιρείας του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η δικαιοδοσία του βρετανικού δικαστηρίου για την εκδίκαση της υπόθεσης θεμελιώνεται στο δίκαιο της ΕΕ. Σύμφωνα με τη συμφωνία αποχώρησης, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου το δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου παραμένει αρμόδιο για την εκδίκαση της εν λόγω υπόθεσης βάσει του δικαίου της ΕΕ.

Σε ένα άλλο παράδειγμα, κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου μια εταιρεία μπορεί να έχει κινήσει νομικές διαδικασίες κατά εταιρείας του Ηνωμένου Βασιλείου ενώπιον γαλλικού δικαστηρίου.

Σύμφωνα με τη συμφωνία αποχώρησης, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου το δίκαιο της ΕΕ για την αναγνώριση και την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων εξακολουθεί να εφαρμόζεται στην αναγνώριση και την εκτέλεση στο Ηνωμένο Βασίλειο της δικαστικής απόφασης που εξέδωσε το γαλλικό δικαστήριο.

Χρήση των δεδομένων και των πληροφοριών που ανταλλάχθηκαν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου

Κατά το διάστημα που το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούσε κράτος μέλος της ΕΕ, ιδιωτικοί και δημόσιοι φορείς στο Ηνωμένο Βασίλειο έλαβαν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από εταιρείες και οργανισμούς σε άλλα κράτη μέλη.

Η συμφωνία αποχώρησης προβλέπει ότι, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, το Ηνωμένο Βασίλειο οφείλει να συνεχίσει να εφαρμόζει τους κανόνες της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων σε αυτό το «απόθεμα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», μέχρις ότου η Επιτροπή διαπιστώσει, με επίσημη «απόφαση επάρκειας», ότι το καθεστώς προστασίας των προσωπικών δεδομένων του Ηνωμένου Βασιλείου παρέχει διασφαλίσεις για την προστασία των δεδομένων οι οποίες είναι «ουσιαστικά ισοδύναμες» με εκείνες της ΕΕ.

Της επίσημης απόφασης επάρκειας της Επιτροπής πρέπει να προηγηθεί αξιολόγηση του καθεστώτος προστασίας των δεδομένων που εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σε περίπτωση ακύρωσης ή κατάργησης της απόφασης επάρκειας, το Ηνωμένο Βασίλειο διασφαλίζει ότι τα ληφθέντα δεδομένα θα υπόκεινται σε «ουσιαστικά ισοδύναμο» επίπεδο προστασίας με το προβλεπόμενο από τους κανόνες της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων.

Εν εξελίξει δημόσιες συμβάσεις

Η συμφωνία αποχώρησης παρέχει ασφάλεια δικαίου για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που εκκρεμούν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και οι οποίες θα πρέπει να ολοκληρωθούν σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ και, ως εκ τούτου, με βάση τους ίδιους διαδικαστικούς και ουσιαστικούς κανόνες με τους οποίους δρομολογήθηκαν.

Ευρατόμ

Το Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με τη συμφωνία αποχώρησης και σε σχέση με την αποχώρησή του από την Ευρατόμ και τους ελέγχους διασφαλίσεων που αυτή εγγυάται, αποδέχθηκε την αποκλειστική ευθύνη του για τη συνέχιση της διενέργειας ελέγχου πυρηνικών διασφαλίσεων και τη διεθνή δέσμευσή του για ένα μελλοντικό καθεστώς που θα παρέχει κάλυψη και αποτελεσματικότητα ισοδύναμη με τις υφιστάμενες ρυθμίσεις της Ευρατόμ.

Η Ευρατόμ θα μεταβιβάσει στο Ηνωμένο Βασίλειο την κυριότητα του εξοπλισμού και άλλων περιουσιακών στοιχείων στο Ηνωμένο Βασίλειο που σχετίζονται με τους ελέγχους διασφαλίσεων, για τα οποία θα αποζημιωθεί στη λογιστική αξία τους.

Η Ένωση επισημαίνει επίσης ότι η αποχώρηση συνεπάγεται ότι οι διεθνείς συμφωνίες της Ευρατόμ θα παύσουν να εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο και ότι το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να συνεργαστεί με διεθνείς εταίρους σ' αυτό το πλαίσιο.

Η κυριότητα των ειδικών σχάσιμων υλικών που διατηρούν στο Ηνωμένο Βασίλειο οντότητες του Ηνωμένου Βασιλείου θα μεταβιβαστεί από την Ευρατόμ στο Ηνωμένο Βασίλειο. Όσον αφορά τα ειδικά σχάσιμα υλικά που βρίσκονται στην επικράτεια του Ηνωμένου Βασιλείου υπό την κυριότητα επιχειρήσεων της ΕΕ των 27, το Ηνωμένο Βασίλειο αποδέχθηκε ότι τα δικαιώματα της Ευρατόμ θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν (για παράδειγμα, το δικαίωμα έγκρισης μελλοντικής πώλησης ή μεταβίβασης των εν λόγω υλικών). Αμφότερες οι πλευρές συμφωνούν ότι την τελική ευθύνη για τα αναλωθέντα καύσιμα και τα ραδιενεργά απόβλητα εξακολουθεί να φέρει το κράτος στο οποίο παράχθηκαν τα εν λόγω υλικά, σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις και τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

Εν εξελίξει δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες της Ένωσης

Δυνάμει της συμφωνίας αποχώρησης, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) θα παραμείνει αρμόδιο για δικαστικές διαδικασίες που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο και οι οποίες κινήθηκαν ενώπιον του ΔΕΕ πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Οι εν λόγω διαδικασίες θα πρέπει να συνεχιστούν μέχρι την έκδοση τελικής δεσμευτικής απόφασης σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης. Περιλαμβάνονται όλα τα στάδια της διαδικασίας, μεταξύ των οποίων οι αναιρέσεις και οι παραπομπές πίσω στο Γενικό Δικαστήριο. Κατά τον τρόπο αυτό, οι εκκρεμείς υποθέσεις μπορούν να περατωθούν ομαλά.

Ενώ το ζήτημα των εκκρεμών υποθέσεων επιλύεται κατά τα ανωτέρω, θα είναι επίσης δυνατό να αχθούν ορισμένες υποθέσεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο προς κρίση ενώπιον του ΔΕΕ σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Η συμφωνία προβλέπει ότι, εντός τεσσάρων ετών από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η Επιτροπή μπορεί να προσφύγει κατά του Ηνωμένου Βασιλείου ενώπιον του ΔΕΕ για νέες υποθέσεις παράβασης οι οποίες αφορούν παραβάσεις του δικαίου της Ένωσης που σημειώθηκαν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Εντός της ίδιας προθεσμίας, το Ηνωμένο Βασίλειο μπορεί επίσης να αχθεί ενώπιον του ΔΕΕ για μη συμμόρφωση με διοικητική απόφαση θεσμικού οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης που έχει ληφθεί πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ή, για ορισμένες διαδικασίες που προσδιορίζονται ειδικά στη συμφωνία, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Η δικαιοδοσία του ΔΕΕ γι' αυτές τις νέες υποθέσεις είναι συνεπής με την αρχή ότι η λήξη της ισχύος μιας Συνθήκης δεν θίγει κανένα δικαίωμα, υποχρέωση ή νομική κατάσταση των μερών που δημιουργήθηκε πριν από τη λήξη της. Έτσι επιτυγχάνεται ασφάλεια δικαίου και ίσοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά καταστάσεις που δημιουργήθηκαν όσο το Ηνωμένο Βασίλειο υπείχε υποχρεώσεις δυνάμει του δικαίου της Ένωσης.

Σε ό,τι αφορά τις διοικητικές διαδικασίες, η συμφωνία αποχώρησης προβλέπει ότι οι εκκρεμείς διαδικασίες εξακολουθούν να διέπονται από τους κανόνες της Ένωσης. Αυτό αφορά διαδικασίες σχετικές με ζητήματα όπως ο ανταγωνισμός και οι κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες κινήθηκαν πριν από τη λήξη της

μεταβατικής περιόδου από τα θεσμικά όργανα, τις υπηρεσίες και τους οργανισμούς της Ένωσης, και οι οποίες αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα του Ηνωμένου Βασιλείου.

Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για περίοδο τεσσάρων ετών μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, είναι αρμόδια να κινήσει νέες διοικητικές διαδικασίες για τις κρατικές ενισχύσεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο. Μετά τη λήξη της εν λόγω περιόδου των τεσσάρων ετών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αρμόδια για τις διαδικασίες που κινήθηκαν πριν από τη λήξη της εν λόγω περιόδου.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) είναι αρμόδια να κινήσει νέες έρευνες για περίοδο τεσσάρων ετών μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου σχετικά με περιστατικά που συνέβησαν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ή με τελωνειακές οφειλές που προέκυψαν μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Η δυνατότητα δρομολόγησης τέτοιων νέων διοικητικών διαδικασιών είναι συνεπής με την ιδέα ότι το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να δεσμεύεται πλήρως από το δίκαιο της Ένωσης μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και, συνεπώς, η συμμόρφωση και οι ίσοι όροι ανταγωνισμού με τα άλλα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου.

Λειτουργία των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης

Σύμφωνα με τη συμφωνία αποχώρησης, τα σημερινά προνόμια και οι ασυλίες της Ένωσης θα πρέπει να εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται σε δραστηριότητες που έλαβαν χώρα πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Αμφότερα τα μέρη θα εξακολουθήσουν να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις επαγγελματικού απορρήτου. Οι διαβαθμισμένες πληροφορίες και τα λοιπά έγγραφα που περιήλθαν στο Ηνωμένο Βασίλειο ενώ αποτελούσε κράτος μέλος θα πρέπει να διατηρήσουν το ίδιο επίπεδο προστασίας με εκείνο που είχαν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

V. Τι συμφωνήθηκε σχετικά με τον δημοσιονομικό διακανονισμό;

Με τις κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2017 ζητήθηκε ένας ενιαίος δημοσιονομικός διακανονισμός που να καλύπτει τον προϋπολογισμό της ΕΕ, την παύση της συμμετοχής του Ηνωμένου Βασιλείου σε όλα τα όργανα ή τους οργανισμούς που έχουν ιδρυθεί με τις Συνθήκες και τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου σε συγκεκριμένα ταμεία και διευκολύνσεις που σχετίζονται με τις πολιτικές της Ένωσης. Ο δημοσιονομικός διακανονισμός που επιτεύχθηκε καλύπτει όλα αυτά τα σημεία και εκκαθαρίζει τους λογαριασμούς.

Σύμφωνα με τη συμφωνία αποχώρησης, το Ηνωμένο Βασίλειο θα τηρήσει την υποχρέωση που του αναλογεί για τη χρηματοδότηση όλων των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν ενώ ήταν μέλος της Ένωσης σε σχέση με τον προϋπολογισμό της ΕΕ (και ιδίως με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών που θα πραγματοποιηθούν μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου σε σχέση με το κλείσιμο των προγραμμάτων), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τον μηχανισμό για τους πρόσφυγες στην Τουρκία, τα καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ, τους οργανισμούς του Συμβουλίου, καθώς και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης.

Σ' αυτό το πλαίσιο, οι διαπραγματευτές της Επιτροπής και του Ηνωμένου Βασιλείου συμφώνησαν σε μια δίκαιη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των υποχρεώσεων του Ηνωμένου Βασιλείου ενόψει της αποχώρησής του.

Οι αρχές στις οποίες βασίζεται η συμφωνηθείσα μεθοδολογία είναι οι εξής:

- κανένα κράτος μέλος δεν θα πρέπει να πληρώσει περισσότερα ή να λάβει λιγότερα λόγω της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση·
- το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να καταβάλει το μερίδιό του από τις δεσμεύσεις που ανέλαβε όσο ήταν μέλος· και
- το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα πρέπει να πληρώσει περισσότερα ούτε νωρίτερα από ό,τι εάν είχε παραμείνει κράτος μέλος. Αυτό σημαίνει, ιδίως, ότι το ύψος της καταβολής του Ηνωμένου Βασιλείου θα πρέπει να βασιστεί στο πραγματικό αποτέλεσμα του προϋπολογισμού, δηλαδή προσαρμοσμένο στην εφαρμογή.

Τι θα κληθεί να πληρώσει το Ηνωμένο Βασίλειο;

Στόχος των διαπραγματεύσεων ήταν η εκκαθάριση όλων των υποχρεώσεων που θα υπάρχουν κατά την ημερομηνία της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επομένως, η συμφωνία δεν αφορά το ποσό της οικονομικής υποχρέωσης του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά τη μεθοδολογία υπολογισμού του.

Και οι δύο πλευρές συμφώνησαν σε μια αντικειμενική μεθοδολογία που επιτρέπει την τήρηση όλων των κοινών αναλήψεων υποχρεώσεων έναντι του προϋπολογισμού της Ένωσης (2014-2020), συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων στο τέλος του 2020 (υπόλοιπο προς εκκαθάριση — «Reste à liquidier») και των υποχρεώσεων οι οποίες δεν ισοσκελίζονται από περιουσιακά

στοιχεία.

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα συνεχίσει επίσης να εγγυάται τα δάνεια που χορήγησε η Ένωση πριν από την αποχώρησή του και θα λάβει πίσω το μερίδιό του από οποιαδήποτε μη χρησιμοποιηθείσα εγγύηση και επακόλουθη είσπραξη μετά την ενεργοποίηση των εγγυήσεων για τα δάνεια αυτά.

Επιπλέον, το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησε να τηρήσει όλες τις εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων των καταπιστευματικών ταμείων της ΕΕ και της διευκόλυνσης στήριξης της Τουρκίας για τους πρόσφυγες. Το Ηνωμένο Βασίλειο θα παραμείνει συμβαλλόμενο μέρος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και θα εξακολουθήσει να συνεισφέρει στις καταβολές που είναι αναγκαίες για την τήρηση όλων των αναλήψεων υποχρεώσεων που σχετίζονται με το τρέχον 11ο ΕΤΑ καθώς και με τα προηγούμενα ταμεία.

Το καταβεβλημένο κεφάλαιο του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα επιστραφεί στην Τράπεζα της Αγγλίας και η Τράπεζα της Αγγλίας θα παύσει να είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)*. Σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), το καταβεβλημένο από το Ηνωμένο Βασίλειο κεφάλαιο θα του επιστραφεί σε δώδεκα ετήσιες δόσεις, αλλά θα αντικατασταθεί από μια (πρόσθετη) εγγύηση καταβλητέα σε πρώτη ζήτηση. Το Ηνωμένο Βασίλειο θα διατηρήσει την εγγύηση του συνόλου των εκκρεμών πράξεων της ΕΤΕπ από την ημερομηνία αποχώρησής του μέχρι την ολοκλήρωση της απόσβεσής τους.

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα διατηρήσει επίσης τα προνόμια και τις ασυλίες της ΕΤΕπ (πρωτόκολλα 5 και 7 της Συνθήκης) για το σύνολο των υφιστάμενων κατά την ημερομηνία αποχώρησής του πράξεων.

Τι σημαίνει αυτό για τα σχέδια & τα προγράμματα της ΕΕ;

Όλα τα ενωσιακά σχέδια και προγράμματα στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (2014-2020) θα χρηματοδοτηθούν όπως προβλέπεται. Έτσι, παρέχεται βεβαιότητα σε όλους τους δικαιούχους προγραμμάτων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των δικαιούχων του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίοι θα συνεχίσουν να επωφελούνται από τα προγράμματα της ΕΕ μέχρι το κλείσιμό τους, αλλά όχι από χρηματοδοτικά μέσα που εγκρίνονται μετά την αποχώρησή τους.

Πώς θα υπολογιστεί το μερίδιο του Ηνωμένου Βασιλείου;

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα συνεισφέρει στον προϋπολογισμό του 2019 και του 2020 και το μερίδιό του θα είναι ένα ποσοστό υπολογιζόμενο σαν να είχε παραμείνει κράτος μέλος. Για τις υποχρεώσεις μετά το 2020, το μερίδιο θα καθορίζεται ως ο λόγος των ίδιων πόρων που παρείχε το Ηνωμένο Βασίλειο κατά την περίοδο 2014-2020 προς τους ίδιους πόρους που παρείχαν όλα τα κράτη μέλη (συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου) κατά την ίδια περίοδο. Αυτό σημαίνει ότι η διόρθωση υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου περιλαμβάνεται στο μερίδιο του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ποιο είναι το μερίδιο του Ηνωμένου Βασιλείου στον πλούτο της ΕΕ (στοιχεία του ενεργητικού – ακίνητα και ταμειακά διαθέσιμα);

Τα στοιχεία του ενεργητικού της ΕΕ ανήκουν στην ΕΕ, καθώς η ΕΕ έχει δική της νομική προσωπικότητα και κανένα κράτος μέλος δεν έχει κανένα δικαίωμα επί των στοιχείων του ενεργητικού της ΕΕ. Ωστόσο, από το μερίδιο του Ηνωμένου Βασιλείου στις υποχρεώσεις της ΕΕ θα αφαιρεθούν αντίστοιχα στοιχεία του ενεργητικού, διότι δεν υπάρχει ανάγκη για χρηματοδότηση υποχρεώσεων που καλύπτονται από στοιχεία του ενεργητικού και, επομένως, δεν υπάρχει ανάγκη το Ηνωμένο Βασίλειο να τις χρηματοδοτήσει.

Για πόσο διάστημα θα πληρώνει το Ηνωμένο Βασίλειο;

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα πληρώνει μέχρι την εξόφληση της τελευταίας μακροπρόθεσμης υποχρέωσης. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα υποχρεωθεί να πληρώσει νωρίτερα από ό,τι εάν είχε παραμείνει κράτος μέλος της ΕΕ.

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα καταβάλει τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις της δημόσιας διοίκησης της ΕΕ;

Το Ηνωμένο Βασίλειο θα καταβάλει το μερίδιό του στη χρηματοδότηση των συντάξεων και άλλων παροχών σε εργαζόμενους που θα συσσωρευτούν μέχρι τα τέλη του 2020. Η καταβολή αυτή θα πραγματοποιηθεί όταν καταστεί απαιτητή, όπως συμβαίνει με τα υπόλοιπα κράτη μέλη.

Ποιες θα ήταν οι δημοσιονομικές επιπτώσεις τυχόν παράτασης της μεταβατικής περιόδου;

Κατά τη διάρκεια τυχόν παράτασης της μεταβατικής περιόδου, το Ηνωμένο Βασίλειο θα αντιμετωπίζεται ως τρίτη χώρα για τους σκοπούς του μελλοντικού πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου από το 2021. Ωστόσο, για την παράταση της μεταβατικής περιόδου θα απαιτηθεί χρηματοδοτική συνεισφορά του Ηνωμένου Βασιλείου στον προϋπολογισμό της ΕΕ, η οποία θα πρέπει να αποφασιστεί από τη μικτή επιτροπή που συστάθηκε για τη διαχείριση της συμφωνίας αποχώρησης. Αυτό αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι η παράταση της μεταβατικής περιόδου σημαίνει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να συμμετέχει πλήρως στην ενιαία αγορά με όλα τα οφέλη της.

VI. Τι συμφωνήθηκε σχετικά με τη διαχείριση της συμφωνίας αποχώρησης;

Η συμφωνία αποχώρησης περιλαμβάνει θεσμικές ρυθμίσεις που διασφαλίζουν την αποτελεσματική διαχείριση, εφαρμογή και επιβολή της συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων μηχανισμών επίλυσης διαφορών.

Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν ως προς το άμεσο αποτέλεσμα και την υπεροχή του συνόλου της συμφωνίας αποχώρησης υπό τους ίδιους όρους με εκείνους που ισχύουν στο δίκαιο της Ένωσης, καθώς και ως προς το γεγονός ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) είναι ο τελικός κριτής για ζητήματα σχετικά με το δίκαιο της ΕΕ ή με έννοιες του δικαίου της Ένωσης. Πρόκειται για μια απαραίτητη εγγύηση ώστε να διασφαλιστεί ότι το δίκαιο της Ένωσης εφαρμόζεται με συνεπή τρόπο.

Σημαντικά μέρη της συμφωνίας αποχώρησης θεμελιώνονται στο δίκαιο της Ένωσης, το οποίο χρησιμοποιείται για να διασφαλιστεί ότι η αποχώρηση θα επιτευχθεί ομαλά. Συνεπώς, είναι ακόμη πιο σημαντικό να εφαρμοστούν τα ίδια έννομα αποτελέσματα και οι ίδιες μέθοδοι και αρχές ερμηνείας με του δικαίου της Ένωσης.

Σε περίπτωση διαφοράς σχετικά με την ερμηνεία της συμφωνίας αποχώρησης, διεξάγεται αρχική πολιτική διαβούλευση στο πλαίσιο μικτής επιτροπής. Εάν δεν βρεθεί λύση, οποιοδήποτε από τα μέρη μπορεί να παραπέμψει τη διαφορά σε δεσμευτική διαιτησία. Στις περιπτώσεις που η διαφορά αφορά ζήτημα του δικαίου της ΕΕ το διαιτητικό όργανο υποχρεούται να παραπέμψει το ζήτημα στο ΔΕΕ για την έκδοση δεσμευτικής απόφασης. Επιπλέον, κάθε μέρος μπορεί να ζητήσει από το διαιτητικό όργανο να παραπέμψει το ζήτημα στο ΔΕΕ. Σε τέτοιες περιπτώσεις το διαιτητικό όργανο υποχρεούται να παραπέμψει το ζήτημα στο ΔΕΕ, εκτός εάν εκτιμά ότι η διαφορά στην πραγματικότητα δεν άπτεται του δικαίου της ΕΕ. Πρέπει να αιτιολογήσει την εκτίμησή του και τα μέρη μπορούν να ζητήσουν επανεξέταση της εκτίμησης αυτής.

Η απόφαση του διαιτητικού οργάνου θα είναι δεσμευτική για την Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης το διαιτητικό όργανο μπορεί να επιβάλει κατ' αποκοπή ποσό ή χρηματική ποινή καταβλητέα στο θιγόμενο μέρος.

Τέλος, εάν και πάλι δεν αποκατασταθεί η συμμόρφωση, η συμφωνία επιτρέπει στα μέρη να αναστείλουν αναλογικά την εφαρμογή της ίδιας της συμφωνίας αποχώρησης, εκτός από τα δικαιώματα των πολιτών, ή μερών άλλων συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου. Η εν λόγω αναστολή υπόκειται σε επανεξέταση από το διαιτητικό όργανο.

VII. Πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία

Το πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία αποτελεί πλήρως νομικά λειτουργική λύση που αποτρέπει τη δημιουργία σκληρών συνόρων στη νήσο της Ιρλανδίας, προστατεύει την οικονομία ολόκληρης της νήσου και τη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής (Μπέλφαστ) σε όλες τις διαστάσεις της, ενώ διασφαλίζει την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς. Θα τεθεί σε εφαρμογή κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

ΤΕΛΩΝΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Σημαίνει αυτό ότι η Βόρεια Ιρλανδία θα παραμείνει στην ενιαία αγορά της ΕΕ για τα εμπορεύματα;

Η Βόρεια Ιρλανδία θα παραμείνει ευθυγραμμισμένη με περιορισμένο σύνολο κανόνων που σχετίζονται με την ενιαία αγορά της ΕΕ προκειμένου να αποφευχθούν τα σκληρά σύνορα: νομοθεσία για τα εμπορεύματα, υγειονομικοί κανόνες για κτηνιατρικούς ελέγχους («κανόνες ΥΦΠ»), κανόνες για την παραγωγή και εμπορία γεωργικών προϊόντων, για τον ΦΠΑ και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης επί των εμπορευμάτων, και κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

Πώς μπορεί η Βόρεια Ιρλανδία να εγκαταλείψει την τελωνειακή ένωση της ΕΕ και να συνεχίσει να αποφεύγει τα τελωνειακά σύνορα στη νήσο της Ιρλανδίας;

Η Βόρεια Ιρλανδία παραμένει τμήμα του τελωνειακού εδάφους του Ηνωμένου Βασιλείου. Ως εκ τούτου, θα είναι σε θέση να επωφεληθεί από μελλοντικές συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών (ΣΕΣ) τις οποίες τυχόν θα συνάψει το Ηνωμένο Βασίλειο με τρίτες χώρες, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα θίγεται η εφαρμογή του πρωτοκόλλου. Τυχόν μελλοντικές συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών του Ηνωμένου Βασιλείου ενδέχεται να προβλέπουν ότι τα εμπορεύματα που παράγονται στη Βόρεια Ιρλανδία έχουν πρόσβαση σε τρίτες χώρες υπό τους ίδιους ακριβώς όρους με τα εμπορεύματα που παράγονται σε άλλα τμήματα του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ο ενωσιακός τελωνειακός κώδικας θα εφαρμόζεται σε όλα τα εμπορεύματα που εισέρχονται στη Βόρεια Ιρλανδία. Με τον τρόπο αυτόν αποφεύγονται οι τελωνειακοί και λοιποί έλεγχοι στη νήσο της Ιρλανδίας.

Όσον αφορά τους τελωνειακούς δασμούς, οι δασμοί της ΕΕ θα ισχύουν για τα εμπορεύματα που εισέρχονται στη Βόρεια Ιρλανδία εάν υπάρχει κίνδυνος τα εν λόγω εμπορεύματα να εισέλθουν στην ενιαία αγορά της ΕΕ. Ωστόσο, δεν θα οφείλονται δασμοί εάν δεν υπάρχει κίνδυνος τα εμπορεύματα που

εισέρχονται στη Βόρεια Ιρλανδία από το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο να εισέλθουν στην ενιαία αγορά της ΕΕ.

Αυτό ισχύει για όλα τα εμπορεύματα που δεν υπόκεινται σε περαιτέρω επεξεργασία και τα οποία πληρούν τα κριτήρια που θα καθορίσει η μικτή επιτροπή προκειμένου να προσδιοριστεί ο κίνδυνος της περαιτέρω κυκλοφορίας του εν λόγω εμπορεύματος, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις στη Βόρεια Ιρλανδία. Για τα εμπορεύματα από τρίτες χώρες που δεν θεωρείται ότι ενέχουν κίνδυνο, οι δασμοί που θα εφαρμόζονται στη Βόρεια Ιρλανδία θα είναι ίδιοι με εκείνους που εφαρμόζονται στα άλλα τμήματα του Ηνωμένου Βασιλείου.

Μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η μικτή επιτροπή θα καθορίσει τα κριτήρια για τις ανωτέρω εκτιμήσεις επικινδυνότητας και θα μπορεί να τροποποιεί τα κριτήρια κατά τη διάρκεια της εφαρμογής τους. Με βάση τα εν λόγω κριτήρια θα συνεκτιμώνται ζητήματα όπως ο τελικός προορισμός των εμπορευμάτων και η αξία ή οι κίνδυνοι της λαθραίας διακίνησης.

Με την επιφύλαξη των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, το Ηνωμένο Βασίλειο θα μπορεί να επιστρέψει τους δασμούς που επιβλήθηκαν σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης, σε περίπτωση που ο δασμός του Ηνωμένου Βασιλείου είναι χαμηλότερος.

Δεν θα επιβάλλονται δασμοί για ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, όπως η μεταφορά προσωπικών ειδών, οι αποστολές αμελητέας αξίας ή οι αποστολές μεταξύ ιδιωτών.

Προστατεύεται έτσι η ενιαία αγορά της ΕΕ;

Το πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία αποτελεί πλήρως νομικά λειτουργική λύση που αποτρέπει τη δημιουργία σκληρών συνόρων στη νήσο της Ιρλανδίας, προστατεύει την οικονομία ολόκληρης της νήσου και τη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής (Μπέλφαστ) σε όλες τις διαστάσεις της, ενώ διασφαλίζει την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς. Η Βόρεια Ιρλανδία θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα και θα εξακολουθήσει να ευθυγραμμίζεται με τους σχετικούς κανόνες της ενιαίας αγοράς που απαιτούνται για να αποφευχθεί η δημιουργία σκληρών συνόρων στη νήσο της Ιρλανδίας.

Οι αναγκαίες εξακριβώσεις και έλεγχοι θα διενεργούνται επί εμπορευμάτων που εισέρχονται στη Βόρεια Ιρλανδία από το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, συνοριακών σταθμών ελέγχου, ώστε να εξασφαλιστεί η διενέργεια των αναγκαίων υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών ελέγχων (ΥΦΥ).

Οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου θα υλοποιούν και θα εφαρμόζουν τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που το πρωτόκολλο καθιστά εφαρμοστέες στο Ηνωμένο Βασίλειο όσον αφορά τη Βόρεια Ιρλανδία. Ως εκ τούτου, όλοι οι έλεγχοι θα διενεργούνται από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου με κατάλληλους μηχανισμούς εποπτείας και επιβολής για την ΕΕ.

Θα μπορεί η Βόρεια Ιρλανδία να επωφεληθεί από μελλοντικές συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών του Ηνωμένου Βασιλείου;

Η Βόρεια Ιρλανδία θα παραμείνει τμήμα του τελωνειακού εδάφους του Ηνωμένου Βασιλείου. Καμία διάταξη του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία δεν εμποδίζει το Ηνωμένο Βασίλειο να συμπεριλάβει τη Βόρεια Ιρλανδία στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής οποιασδήποτε μελλοντικής συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών τυχόν συνάψει, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω συμφωνίες δεν θίγουν την εφαρμογή του πρωτοκόλλου.

Αυτό σημαίνει ότι η Βόρεια Ιρλανδία θα εξακολουθήσει να μπορεί να επωφελείται από τις μελλοντικές συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών του Ηνωμένου Βασιλείου, για παράδειγμα, όσον αφορά τις υπηρεσίες και τις επενδύσεις, αλλά και την πρόσβαση των εμπορευμάτων της σε αγορές τρίτων χωρών. Η Βόρεια Ιρλανδία θα μπορεί να επωφελείται από την εισαγωγή εμπορευμάτων που δεν ενέχουν κίνδυνο να εισέλθουν στην ενιαία αγορά της ΕΕ είτε ως αυτοτελή εμπορεύματα είτε κατόπιν εμπορικής μεταποίησης.

Τι ισχύει για τον ΦΠΑ;

Προκειμένου να αποφευχθεί η δημιουργία σκληρών συνόρων στη νήσο της Ιρλανδίας και να προστατευθεί παράλληλα η ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς, οι κανόνες της ΕΕ για τον ΦΠΑ όσον αφορά τα εμπορεύματα θα εξακολουθήσουν να ισχύουν στη Βόρεια Ιρλανδία.

Η φορολογική και τελωνειακή υπηρεσία της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου (HMRC) θα εξακολουθήσει να είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με τον ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένης της είσπραξης του ΦΠΑ και του καθορισμού των συντελεστών ΦΠΑ. Το Ηνωμένο Βασίλειο θα διατηρήσει τα έσοδα που προκύπτουν από τον εν λόγω φόρο. Επιπλέον, οι απαλλαγές από τον ΦΠΑ και οι μειωμένοι συντελεστές που εφαρμόζονται στην Ιρλανδία μπορούν επίσης να εφαρμόζονται στη Βόρεια Ιρλανδία.

Τι είναι ο μηχανισμός συγκατάθεσης;

Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν να δημιουργήσουν έναν νέο μηχανισμό «συγκατάθεσης», ο οποίος θα δίνει στη Συνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας αποφασιστική φωνή για τη μακροπρόθεσμη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ στη Βόρεια Ιρλανδία, κατόπιν έντονων συζητήσεων μεταξύ της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Η Επιτροπή βρίσκεται σε συνεχή και στενή επαφή με την ιρλανδική κυβέρνηση ως προς το σημείο αυτό.

Ο εν λόγω μηχανισμός συγκατάθεσης αφορά τα ουσιαστικά ζητήματα της κανονιστικής ευθυγράμμισης για τα εμπορεύματα και τα τελωνεία, την ενιαία αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, τον ΦΠΑ και τις κρατικές ενισχύσεις.

Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι τέσσερα έτη μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η Συνέλευση θα μπορεί, με απλή πλειοψηφία, να δώσει τη συγκατάθεσή της για τη συνέχιση της εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας της Ένωσης ή να ψηφίσει τη διακοπή της εφαρμογής της, στην οποία περίπτωση το Ηνωμένο Βασίλειο θα ενημερώσει την ΕΕ. Στην περίπτωση αυτή, το πρωτόκολλο θα παύσει να ισχύει δύο έτη αργότερα.

Στη συνέχεια, ανά τετραετία, η Συνέλευση θα μπορεί να ψηφίζει για τη συνέχιση της εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας της Ένωσης. Σε περίπτωση που κατά την ψηφοφορία της Συνέλευσης συγκεντρωθεί διακοινοτική στήριξη για τη συνέχιση της εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας της Ένωσης, η επόμενη ψηφοφορία μπορεί να λάβει χώρα μόνο 8 έτη αργότερα.

Πώς θα συνδέεται με το πρωτόκολλο μια συμφωνία για τη μελλοντική σχέση;

Το πρωτόκολλο που συμφωνήθηκε τον Οκτώβριο του 2019 και το οποίο αποτελεί πλέον μέρος της συμφωνίας αποχώρησης, σε αντίθεση με τις προηγούμενες εκδοχές του, δεν αποτελεί λύση ασφαλείας. Σχεδιάστηκε ως σταθερή και βιώσιμη λύση. Συνεπώς, πρέπει να αναμένεται ότι το πρωτόκολλο θα εφαρμόζεται παράλληλα με την όποια συμφωνία για τη μελλοντική σχέση.

Ωστόσο, είναι σαφές ότι οι όροι της μελλοντικής εμπορικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου —όσον αφορά την κοινή φιλοδοξία για μηδενικούς τελωνειακούς δασμούς και ποσοτώσεις μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου— θα επηρεάσουν την πρακτική εφαρμογή του πρωτοκόλλου.

VIII. Τι συμφωνήθηκε σχετικά με τις Περιοχές Κυρίαρχων Βάσεων στην Κύπρο;

Όπως περιγράφεται στην κοινή δήλωση της 19ης Ιουνίου 2018, τόσο η ΕΕ όσο και το Ηνωμένο Βασίλειο δεσμεύτηκαν να θεσπίσουν κατάλληλες ρυθμίσεις για τις Περιοχές Κυρίαρχων Βάσεων (ΠΚΒ), «ιδίως με σκοπό την προστασία των συμφερόντων των Κυπρίων που ζουν και εργάζονται στις ΠΚΒ μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης».

Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν σχετικά με τους όρους του πρωτοκόλλου με το οποίο θα τεθούν σε ισχύ τα ανωτέρω και το οποίο προσαρτάται στη συμφωνία αποχώρησης.

Στόχος του πρωτοκόλλου είναι να διασφαλίσει ότι το δίκαιο της ΕΕ, στους τομείς που ορίζονται στο πρωτόκολλο 3 της Πράξης Προσχώρησης της Κύπρου, θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται στις Περιοχές Κυρίαρχων Βάσεων, χωρίς να θίγονται ή να χάνονται δικαιώματα ιδίως των περίπου 11 000 Κύπριων πολιτών που ζουν και εργάζονται στις περιοχές των ΠΚΒ. Αυτό ισχύει για ορισμένους τομείς πολιτικής όπως η φορολογία, τα εμπορεύματα, η γεωργία, η αλιεία και οι κτηνιατρικοί και φυτοϋγειονομικοί κανόνες.

Το πρωτόκολλο αναθέτει αρμοδιότητες στην Κυπριακή Δημοκρατία για την εφαρμογή και την επιβολή του δικαίου της Ένωσης στους περισσότερους από τους τομείς που καλύπτονται, με εξαίρεση την ασφάλεια και τις στρατιωτικές υποθέσεις.

Συγκροτείται επίσης ειδική επιτροπή με στόχο την επίβλεψη της εφαρμογής του εν λόγω πρωτοκόλλου.

IX. Τι συμφωνήθηκε σχετικά με το Γιβραλτάρ;

Οι κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2017 ορίζουν ότι «*καμία συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα εφαρμόζεται στο έδαφος του Γιβραλτάρ χωρίς συμφωνία μεταξύ του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.*»

Έχουν πλέον ολοκληρωθεί διμερείς διαπραγματεύσεις μεταξύ της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Πρωτόκολλο που αφορά αυτές τις διμερείς ρυθμίσεις προσαρτάται στη συμφωνία αποχώρησης.

Το πρωτόκολλο αποτελεί δέσμη διμερών μνημονίων συμφωνίας μεταξύ της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με το Γιβραλτάρ. Αφορά διμερή συνεργασία στους τομείς των δικαιωμάτων των πολιτών, των προϊόντων καπνού και άλλων προϊόντων, του περιβάλλοντος, αστυνομικών και τελωνειακών θεμάτων, καθώς και διμερή συμφωνία σχετικά με τη φορολογία και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων.

Όσον αφορά τα δικαιώματα των πολιτών, το πρωτόκολλο θέτει τις βάσεις για διοικητική συνεργασία

μεταξύ των αρμόδιων για την εφαρμογή της συμφωνίας αποχώρησης αρχών σε σχέση με τα άτομα που ζουν στην περιοχή του Γιβραλτάρ και ιδίως τους μεθοριακούς εργαζομένους.

Όσον αφορά το δίκαιο αεροπορικών μεταφορών, σε περίπτωση συμφωνίας μεταξύ της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τη χρήση του αερολιμένα του Γιβραλτάρ, προβλέπεται η δυνατότητα να καταστεί εφαρμοστέα στο Γιβραλτάρ κατά τη μεταβατική περίοδο η νομοθεσία της ΕΕ που προηγουμένως δεν εφαρμόζοταν εκεί.

Όσον αφορά τα φορολογικά θέματα και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων, το πρωτόκολλο θέτει τις βάσεις για διοικητική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών με σκοπό την επίτευξη πλήρους διαφάνειας σε φορολογικά θέματα και την καταπολέμηση της απάτης, του λαθρεμπορίου και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Επιπλέον, το Ηνωμένο Βασίλειο δεσμεύεται ως προς την τήρηση στο Γιβραλτάρ των διεθνών προτύπων στον τομέα αυτό. Σε σχέση με τα προϊόντα καπνού, το Ηνωμένο Βασίλειο δεσμεύεται να κυρώσει ορισμένες συμβάσεις σχετικά με το Γιβραλτάρ και να θέσει σε εφαρμογή, πριν από τις 30 Ιουνίου 2020, σύστημα ιχνηλασιμότητας και μέτρα ασφάλειας για τα τσιγάρα. Όσον αφορά το αλκοόλ και τη βενζίνη, το Ηνωμένο Βασίλειο δεσμεύεται να διασφαλίσει ότι στο Γιβραλτάρ θα τεθεί σε ισχύ φορολογικό σύστημα που αποσκοπεί στην πρόληψη της απάτης.

Όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, την αλιεία και την αστυνομική και τελωνειακή συνεργασία, το πρωτόκολλο θέτει τις βάσεις για διοικητική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών.

Συγκροτείται επίσης ειδική επιτροπή με στόχο την επίβλεψη της εφαρμογής του εν λόγω πρωτοκόλλου.

Όσον αφορά τα εδαφικά όρια εφαρμογής της μελλοντικής εταιρικής σχέσης, υπενθυμίζεται ότι στις δηλώσεις προς καταχώριση στα πρακτικά της συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2018 συμπεριλήφθηκε διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Επιτροπής.**

Τι είναι η πολιτική διακήρυξη;

Η πολιτική διακήρυξη συνοδεύει τη συμφωνία αποχώρησης και καθορίζει το πλαίσιο για τη μελλοντική σχέση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η διακήρυξη καθορίζει τις παραμέτρους μιας φιλόδοξης, ευρείας, βαθιάς και ευέλικτης εταιρικής σχέσης που θα καλύπτει το εμπόριο και την οικονομική συνεργασία, με πυρήνα μια συνολική και ισορροπημένη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών, την επιβολή του νόμου και την ποινική δικαιοσύνη, την εξωτερική πολιτική, την ασφάλεια και την άμυνα και ευρύτερους τομείς συνεργασίας.

Η διακήρυξη αναφέρει επίσης ότι οι εγγυήσεις για ίσους όρους ανταγωνισμού θα πρέπει να διασφαλίζουν μια μελλοντική σχέση που θα βασίζεται στον ανοικτό και θεμιτό ανταγωνισμό.

Η ακριβής φύση των δεσμεύσεων θα είναι ανάλογη με τη φιλοδοξία της μελλοντικής σχέσης και θα λαμβάνει υπόψη την οικονομική σύνδεση και τη γεωγραφική εγγύτητα του Ηνωμένου Βασιλείου. Προς τον σκοπό αυτόν απαιτούνται εγγυήσεις για τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού που θα διατηρούν τα κοινά υψηλά πρότυπα που θα ισχύουν κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου στους τομείς των κρατικών ενισχύσεων, του ανταγωνισμού, των κοινωνικών και εργασιακών προτύπων, του περιβάλλοντος, της κλιματικής αλλαγής και των σχετικών φορολογικών θεμάτων, προκειμένου να αποφευχθεί η απόκτηση αθέμιτων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων είτε από την ΕΕ είτε από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Θα πρέπει να υπάρχουν κατάλληλοι μηχανισμοί τόσο για την εγχώρια επιβολή της νομοθεσίας όσο και για την επίλυση των διαφορών μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Για περισσότερες πληροφορίες

[Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας και πολιτική διακήρυξη για τον καθορισμό του πλαισίου της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου \(12 Νοεμβρίου 2019\)](#)

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στον [ιστότοπό μας](#).

[1] Όσον αφορά το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να παραδώσει τους υπηκόους του στο Ηνωμένο Βασίλειο για λόγους που αφορούν θεμελιώδεις αρχές του εθνικού του δικαίου (άρθρο 185 της συμφωνίας αποχώρησης).

* διορθώθηκε στις 27/01/2020 στις 17:25

** διορθώθηκε στις 27/01/2020 στις 17:25

QANDA/20/104

[Daniel FERRIE](#) (+32 2 298 65 00)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)